

Stane:

Za celo leto K 40—
za pol leta K 20—
za četrt leta K 10—
za 1 mesec K 3:50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 4

Ptuj, 23. januarja 1921

III. letnik

Amerik. Cinabar-Film

Sijajna prireditev v kinu se vrši od 6. februarja t. l. skoz najmanj 14 dni vsak večer. — Opozarjamo občinstvo že sedaj. **Dotični film sestoji iz mnogih delov, ki tvorijo stvarno celoto.**

Treba je videti ves film.
Nudil bo gledalcem velik užitek.

Prestolni govor

regenta-prestolonaslednika Aleksandra ob svečani otvoritvi ustavotvorne skupščine 14. jan. 1921.

Gg. narodni poslanci! Z božjo milostjo, nesmrtno hrabrostjo, neomajno vdanostjo naroda in s pomočjo naših velikih zaveznikov je dovršeno osvobojenje in ujedinjenje našega celokupnega naroda, katero sem imel srečo že pred dvema letoma svečano proglasiti in ki je danes tudi mednarodno priznano. Po volitvah v ustavotvorno skupščino, izvršenih v primernem redu in svobodi, vas v našem zgodovinskem Beogradu ne pričakujemo v sijajnih palačah. Naši predniki in mi sploh nismo nikdar mislili na njihovo grajenje, ker je vse prejšnje, od nekdanj pa do danes, bilo osredotočeno samo v naše osvobojenje in ujedinjenje, in moj vzvišeni roditelj Nj. Vel. kralj Peter I. je živel vse svoje življenje v želji in nadi, da doživi ta srečni dan. Ostarel in onemogel, upognjen pod bremenom, ki jih je nosil z narodom za narod, vam po meni pošilja svoj kraljevski pozdrav. Dobro nam došli bratje iz vseh krajev naše postrane in mile domovine z željo, da srečno vršite svoje velike zgodovinske posle. Orožje je storilo svoje delo za današnje stanje. Naj ga modrost narodnih poslancev izpopolni in krona!

Gg. narodni poslanci! Prepričan sem, da boste pri izmenjavi misli o storitvi ustave imeli pred očmi samo splošno dobro našega naroda in da ne boste izgubili iz vida v nobenem trenutku, da je ta narod stoletja trpel muke pred sovražniki, ki so prihrumeli od vzhoda in zapada, razdejali njegovo edinstvo ter onemogočili ustanovitev močne države. Zavirali so njegov narodni razvoj, trošili njegovo moč in pridobitve, prelivali njegovo kri za ojačenje moči osvoboditeljev, in samo globoka nada, da bo enkrat prišel trenotek osvobojenja in narodnega ujedinjenja, ga je vzdržala v življenju.

Gg. narodni poslanci! Moje zaupanje v narod je neomajno. On je s svojo politično zavestjo na višini naloge, ki je pred nami. Treba je, da se ta naloga završi tako, da naša ustava v vseh svojih ustanovah in perspektivah, ki jih ustvari, ostane **velik dokument naše vsestranskega napredka.** Naši pradedi so se tu naselili in mi smo osvobodili ter prvokrat ujedinili naše narodne pokrajine v eno državo. Ta država je naše prvo dobro

in naša največja pridobitev. Ustava ima biti obdana z vsemi modernimi pogoji trajnosti in nadaljnega razvoja. Preizkušajte in določite, gg. poslanci te pogoje! V tem so vaše pravice in vaša svoboda popolnoma zajamčene. Jaz obračam pozornost na enega teh pogojev. Mislim na najvažnejše: To je pravica, **pravica vsem delom našega naroda, pravica vsem veropovedanjem, pravica velikim in malim, močnim in slabim, pravica vsem, ki niso našega imena in plemena, pa so naši sodržavljeni.** Razvoj družbe in države posebno obrača našo pozornost **gospodarski pravici.** Splošno je prepričanje v svetu in splošna težnja, da je narod vse več in več. Edino tako se ljudska civilizacija zavaruje pred dosedajnimi periodičnimi pretresi. **Verska borba med ljudmi in narodi izginja ter stopa v ozadje. Tudi narodna borba se bo ublažila, toda poostrila se bo gospodarska, ako ne zanesemo v vse misli, delo in odnošaje v gospodarskem in socialnem življenju težnje po pravici.** Tako bo naša država, zasnovana na popolni ravnopravnosti in najširšem demokratizmu, omogočila harmoničen razvoj narodnih sil in ustvarila pot tudi najsiromašnejšemu, da s svojim umom in delom pride do največjega ugleda v družbi in najvažnejšega mesta v državi.

Gg. narodni poslanci! Verni zapuščini, ki so jo nam ostavili mili naši padli junaki, je treba, da z ustavo zagotovimo naše narodno in državno edinstvo. V to ime naj bo srečno delo ustavotvorne skupščine, naj ga blagoslovi Bog in naj se završi v radost tako celokupnega našega naroda kakor tudi naših preizkušenih prijateljev ter naj povede naš celokupni narod v veliko in svobodno dobo v svetovni zgodovini.

Da živi narod Srbov, Hrvatov in Slovencev! Da živi naša mila domovina! Da žive vsi državljani naše mlade domovine!

Država proti sebi?

Po prevratu je narodna vlada razpustila nemške in nemčarske občinske zastope in imenovala gerente kot svoje zanesljive zaupnike. Potem je prišla stanovanjska kriza, ki je v prvi vrsti zadela državne nameščence, ki so prišli na nova službena mesta, katera so prej zavzemali Nemci in avstrijski zaupniki. Vlada je postavila stanovanjske komisije v posameznih mestih. Tako tudi v Ptuju.

Človek zdrave pameti bi mislil, da bo vlada brezpogojno podpirala te svoje zaupnike, občinske gerente in stanovanjske komisije vsaj v takšnih slučajih, kjer gre za pravice državnih uradov in nameščencev proti ljudem, ki so odkriti ali tihi sovražniki naše države. Toda godi se baš nasprotno. Nemci, ki se sede od prej v toplih gnezdih, se seveda krčevito branijo in nočejo zapustiti teh gnezd deloma iz čisto naravnega razloga, ker nikdo prostovoljno ne žrtvuje svoje udobnosti, deloma pa **z zavratnim namenom, da povečajo vladajočo nezadovoljnost in tako ogrožajo zdrav razvoj države.** Proti odredbam stanovanjskih komisij in drugih lokalnih oblasti se Nemci pritožujejo na višjo instanco v Ljubljani. S tem dosežejo v prvi vrsti, da se zadeva zavleče. In to se jim tudi sijajno posreči. Slovenci

radi zabavljamo, da iz Beograda ni dočakati rešitve. Toda tudi iz Ljubljane se je ne včakamo. Akti tam ležijo nerešeni, dokler se kdo ne naveliča in ne pride osebno v Ljubljano, da tam pobrska med akti ter pospeši njih rešitev.

Zgodi pa se večkrat celo ta neverjetnost, da v Ljubljani ovrežejo odlok tukajšnjih uradov, ki so vendar vladni zaupniki in poznajo krajevne razmere. Nemci so namreč sijajno organizirani, imajo povsod svoje zaupnike, ki posredujejo pri osrednjih uradih. In gospodje v osrednjih uradih bolj verjamejo tem nemškim posredovalcem kakor lokalnim uradom. Rešujejo nemške prizive iz formalno pravnega stališča brez ozira na državne interese in potrebe. Vsled izborne poročevalne službe nemške organizacije izve tukajšnji Nемеc za rešitev svojega priziva prej kakor tukajšnji urad.

V dokaz teh trditvev naj služijo sledeči slučaji. Poverjeništvu za socialno skrbstvo je naročilo ptujski mestni občini, da preskrbi uradne prostore za državno posredovalnico za delo, ki bi se naj preselila iz Strnišča v Ptuj. Stanovanjska komisija je določila prostore v prometni ulici v hiši, ki je last mestne občine. Mestni urad je vsled tega odpovedal dotične prostore sedanjemu najemniku, nemškemu trgovcu Kolencu. Ta je napravil priziv in isto poverjeništvu za socialno skrbstvo, ki je zahtevalo prostore za svoj urad, je razveljavilo odlok tukajšnje stanovanjske komisije na škodo posredovalnici za delo in v prid Nemcu, ki je že bil kaznovan, ker se je v narodni nestrpnosti branil slovenskega računa, katerega mu je predložil slovenski obrtnik!

Stanovanjska komisija je odpovedala stanovanje Sigl-ju, privatnemu učitelju Schwaba, Fürsta in drugih Nemcev, ki ne marajo dati svojih otrok v slovensko gimnazijo. Ta privatni učitelj je bil prej stalno nastavljen kot prvi prefekt v nemškem Studentenheimu. Če se upčesteva, kakšen namen je imel Studentenheim in da Ornig ni sprejemal v službo ljudi, ki bi ne bili dovolj zanesljivi, potem pač ni dvoma o mišljenju tega nekdanjega prefekta. Ta gospod Sigl je sedaj izkopal svoje čehoslovaško državljanstvo in se obrnil na čehoslovaški konzulat v Ljubljani. Ta je baje posredoval pri poverjeništvu za socialno skrbstvo in to je razveljavilo sklep ptujske stanovanjske komisije. Čehoslovaška država je v kratki dobi svojega obstoja že dovolj spoznala naklonjenost in državno zvestobo svojih Nemcev in bi se menda zahvalila, če bi naši zastopniki na Češkem ščitili Nemce, ki so slučajno jugoslovanski državljani a ne marajo v svojo domovino ter bi na Češkem krepili državi neprijazni nemški živelj v narodno ogroženih krajih. Naše poverjeništvu za socialno skrbstvo pa je ugodilo prizivu tega privatnega učitelja na škodo javnih nameščencev v Ptuju, dasiravno ta privatni učitelj ni neobhodno potreben in imajo njegovi delodajalci dovolj prostora zanj v svojih hišah v mestu in okolici.

Pri teh razmerah se ni čuditi, da se privatna glasbena šola nemškega Musikvereina še vedno šopiri brezplačno v mestni hiši, slovenska mestna glasbena šola pa se potika v nedostatnih prostorih ter ovira